

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslovakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

AMERICKÉ LISTY: Vychází každý pátek • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publ. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek • Evropský redaktor:
Miroslav Fišera • Adresa redakce: AL, Postfach 3, 8027 Zürich
Roční předplatné S. Fr. 50.00.

AMERICKÉ LISTY: Erscheint jeden Freitag • Herausgeber: Universum
Sokol Publ. Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für Europa:
Miroslav Fišera • Anschrift der Redaktion: AL, Postfach 3,
8027 Zürich • Abonnement: S. Fr. 50.00 (jährlich).

GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 28. OKTOBER 1974 • POSTFACH, 3 8027 ZÜRICH (SCHWEIZ) Nr. 43. • PREIS S. FR. 1.00

Svět koncem října

SLAVNÝ 28. ŘÍJEN 1918

Ferdinand Peroutka

Moskva se dává slyšet, že mezi ní a Káhirou nastanou co nejdřív přátelštější vztahy než jaké byly kdy před tím. Egypt je prý stále víc rozhněván na USA, protože Izrael ještě nevyklidil všechna obsazená území. Zatím se zdá, že jde ze strany Moskvy spíš o to, co lze vyjádřit slovy "přání je otcem myšlenky".

•

Fakt je ovšem, že při blížící se schůzce prezidentů, egyptského a amerického, Sadat bude na Fordovi požadovat sumu 2.1 milionu dolarů jako cenu za naftu, kterou Izrael čerpá na okupovaném Sinajském poloostrově.

•

Moskva by se ráda alespoň trochu uvolnila z povinností živit Kubu. Proto činí dvě věci: nabádá Castra, aby se měl k jihoamerickým republikám. A u těchto se přimlouvá, že by měly ke Kubě normalizovat vztahy.

•

Podle pozorovatelů, "jediná naděje pro hlavu Palestinské organizace osvobození, Yasira Arafata, který nechce nic méně nežli samostatný Palestinský stát, jsou Spojené státy".

•

Bez komentáře ponechává prozatím Washington pověsti, že některé americké lodě

dokující v japonských přístavech, jsou opatřeny atomovými zbraněmi. Tyto pověsti vyvolaly v japonských přístavech bouře, které mohou ohrozit návštěvu presidenta Forda Japonska příští měsíc.

•

Obavy amerických mezinárodních odborníků: Portugalsko se může stát komunistickým v docela blízké budoucnosti. V Itálii může nastat anarchie. A v Řecku komunističtí politikové jen čekají na příležitost zmocnit se moci.

•

Před čtyřmi lety zahájilo západní Německo "ostpolitiku" Willyho Brandta detente se Sovětským svazem.

•

Přestože Indie neustále pokračuje se Sovětským svazem, učinila vláda Indiry Gandhiové krok, který se Moskvě nelíbí: hodlá nakoupit od USA některé zbraně. Důvod je šetření: sovětské zbraně jsou mnohem dražší.

•

Přes obrovské zisky, které má Irán z prodeje svého dráheho oleje, podle expertů bude šachova pokladna skoro prázdná během pěti či šesti let. Důvod: převelké sumy, které vláda vynakládá na budování průmyslu a na obranu.

Když vzešlo ráno 28. října, žádný z vedoucích českých mužů nedovedl předpovědět, co vše toho dne vykonají. To záleželo na síle odporu, s nímž se potkají. To, že pondělí 28. října se stalo dnem historickým, rozhodlo nikoliv odhodlání vůdců vykonat vše toho dne, nýbrž ta okolnost, že se objevila Andrassyho nota v novinách.

Převzetí Obilního ústavu bylo ujednáno už v sobotu 26. října. Nebylo ujednáno nic více. Vláda již zcela uvěřila, že jedině Národní výbor je svou autoritou s to udržet zásobování v chodu. Nebylo tedy v převzetí Obilního ústavu Národním výborem nic překvapujícího. Pokud ostatního se týká, je prokázáno svědectvím mužů 28. října, kteří děje toho dne popsali, že vyčkávali s činy, až bude vyhlášena kapitulace monarchie. Předsednictvo Národního výboru sešlo se před devátou hodinou ranní u Švehly. Rašín napsal ve svých vzpomínkách, že tam "bylo usneseno, přijde-li kapitulace, převzme Národní výbor vládu a prohlásí samostatný český stát." A dr. Soukup v knize "28. říjen 1918" praví totéž: "Bylo jednomyslné předsvědčení: jakmile dojde úřední zpráva o kapitulaci Rakouska, převzme Národní výbor vládu a prohlásí samostatný stát československý."

V jediné informaci, již nad jiné mlčenlivý Švehla kdy podal novináři o převratu, pravil, že když šel do Obilního ústavu, ještě nic nevěděl o kapitulaci. Musíme tedy usoudit, že Obilní ústav nebyl ještě přebírán ve jménu svrchovanosti samostatného státu, nýbrž nějak jinak. Není pochyby, že ve jménu federálního národního státu, který utvořit připravovala se vláda. To byl předpoklad, který úředníci v Obilním ústavě uznali. Švehla a Soukup mlčky strpěli jejich domněnku. Je jedná v intencích federálního manifestu. Národní výbor měl k tomuto manifestu dvojí poměr: jednak jej nekompromisně zamítl, jednak, vel-

mi správně z hlediska taktiky, vším způsobem využíval zmatku, jež manifest vyvolal. Vedoucí úředník obilního ústavu klidně snesl, když mu Švehla oznámil vznik nového státu československého a v jeho jménu přijal od úředníků slib věrnosti. Švehla nekladal důraz na to, aby úředník přesně věděl o jaký nový stát se jedná: ponechal mu mínění, že jde o národní stát, jehož vznik samo Jeho Veličenstvo ohlásilo.

Zatím co se toto dalo, došla, ve čtvrt na deset, do Prahy zpráva o notě Andrassyho. Pražský lid, který ji četl ve zvláštních vydáních, porozuměl jí jakožto kapitulaci. Lidé na ulici usoudili: jsme svobodni. A rozhodnost a nadšení, s nimiž tak usoudili, byly důležitým živlem, který hnal kupředu. Ještě dříve, než vůdcové přišli vést lid, vedl se on sám, skutečně samostatnost v ulicích — jak dalece mu to bylo možno: shromáždil se a zpíval

hymny, strhával vojákům rakouské odznaky a ozdoboval strážníky národními trikolorami. Všechny červeno-bílé prapory, kde jaký byl, se objevily na domech. Když kolem poledne vyšli na náměstí politikové, neměli lidu co nového říci.

Dokonce se zdá, že politikové si v první chvíli celou věc vykládali opatrněji. V oně zachované informaci Švehlově se praví: Když jsme šli z Obilního ústavu, slyšeli jsme zprávu, ve které nestálo nic než nabídka na mír; Rašín povídal: "Pojďme na místodržitelství, nemá-li zprá-

(Pokrač. na str. 4)

Prohlášení ČsNRA

Předsednictvo Čs. národní rady americké připomíná všem Čechům, Slovákům a Podkarpatským Rusům, žijícím ve Spojených státech, že letošní výročí 28. října slavíme ve znamení 30. výročí hrdinného Slovenského národního povstání. Tenkrát se celé Slovensko se zbraní v ruce přihlásilo k odkazu svého velkého rodáka — generála Milana Rastislava Štefánika. Krví svých synů a deťmi potvrdilo Slovensko, že chce obnovit státní soužití a národem českým ve vzájemné úctě, bratrské a tvořivé spolupráci. Tenkrát se Slovensko znovu přihlásilo k zásadám 28. října a k zásadám Martinské deklarace. Dobře víme, že věrnost k těmto zásadám osobní svobody, národního sebeurčení, bratrského soužití, státní neodvislosti, dosud trvá v srdcích našich bratrů a sester žijících v dnešním Československu.

Pod sovětským útlakem se arcí nikdo v Československu — bez vážného ohrožení vlastní osobní svobody — k těmto zásadám veřejně přihlásit nemůže. Proto je povinností nás všech, žijících ve svobodě, dopomoci ze všech sil k tomu, aby se národ sám mohl opět ujmout vlády věcí svých, tak, jak tomu bývalo za dob presidenta Osvoboditele.

Těto povinnosti dostojíme!

Předsednictvo ČsNRA

S politováním sdělujeme krajské veřejnosti, že — ač nám informace o říjnových oslavách chodily vždy velmi pozdě, tentokrát nám do uzavěrky AL nedošly od Oblastního výboru ČsNRA vůbec žádné . . .

O ČESKOSLOVENSKU

Pět až patnáct let

dostali u soudu v Ústí nad Labem tři osoby obžalované "z napomáhání organizacím zabývajícím se špionáží" a ze "špionáže a diverzních akcí". Jeden z obžalovaných, Eduard Partl z Jablonce nad Nisou, který Československo opustil ilegálně, byl odsouzen k patnácti letům v nepřítomnosti, Danuše Partlová z Liberce dostala deset let a Zdeněk Reitz z Chebu pět let.

JAK 40

Letadla tohoto typu začínají létat na československých leteckých linkách. Jsou to sovětské stroje, Československem prozatím pronajaté, — a mají postupně nahradit všechna v ČSSR dosud létající letadla Il 14.

Požár ve Vysokých Tatrách

Nedávno nečekaně vypukl v noci požár, který úplně zničil objekt Kežmarské chaty (1615 m nad mořem) u Bieleho plesa pod Kopským sedlem ve Vysokých Tatrách.

Nikdo nebyl zraněn. Způsobená škoda je asi půl milionu korun.

Zárový hrob

mladého děvčete objevili pracovníci Archeologického ústavu Slovenského národního muzea při výzkumu mohyly z mladší doby bronzové v obci Dedinka v okrese Nové Zámky. Nález patří mezi nejobohatší hroby svého druhu ve střední Evropě a datuje se do 12. století před naším letopočtem.

Bez klimatizace

V chemických závodech v Semtině se při výrobě forem pro organické sklo pracuje v nepřetržitém čtyřsměnném provozu v teplotách, pohybujících se v létě kolem 35 stupňů Celsia. Protože tu musí být dokonalá čistota — větrá se pouze klimatizací. Přesněji: mělo by se větrat.

Ale nová klimatizační jednotka, instalovaná před více než dvěma roky, pracovala pouze několik hodin. Od té doby se zařízení vlastně stále opravuje. A pointa: v onom čtyřsměnném provozu pracují výhradně ženy!

Kolik se jich vlastně vrátilo?

Podle umírněných odhadů opustilo Československo během a bezprostředně po pražském jaru 1968 asi šedesát tisíc osob. Tu a tam se dostalo československým posluchačům příležitosti — v době krátce po Svobodově amnestii v únoru loňského roku — poslechnout si v rozhlasu interview s navrátilci na téma, jak "strašný byl život venku a jak je dobře být opět doma". O tom, co doma po návratu navrátilce opravdu čekalo, interview taktně mlčela. Československé sdělovací prostředky nikdy neuveřejnily přesný počet navrátilců, ostatně už dávno se o nich nemluví a nepíše. Podle oficiálních vládních pramenů se po amnestii vrátilo "několik set" uprchlíků převážně z Kanady, USA a Austrálie.

Šestičlenná skupina potapěčů

z Olomouce pracuje na systematickém průzkumu propastí u Hranic na Moravě. Dosud se myslelo, že hloubka zaplavené části je 134 m, ale potapěči naměřili hloubku celých 244 metrů, přičemž podle odborníků není ani tato hloubka ještě konečná. Tím tedy padlo prvenství nejhlubší šs. propasti Barzadálš na Slovensku (205 metrů).

Geologové

z jednadvaceti zemí z celého světa si vyměnili informace o vyhledávání ložisek cínu, wolframu, molybdenu a některých dalších vzácných kovů. Symposium mělo také za cíl zapojit větší množství geologů z rozvojových zemí do mezinárodního geologického výzkumu.

Kriminalita

byla nedávno námětem schůze právního výboru České národní rady. Podle přednesených referátů se zdá, že zatímco počet trestných činů násilné povahy zvolna klesá, vzrůstá jejich nebezpečnost. Stálý problém je podíl alkoholu na páchaní trestné činnosti. Zatím prý se dobře osvědčilo ústavní protialkoholní léčení vykonávané během trestu ve věznicích a táborech.

Británie po volbách

Labouristé zvítězili. Nová vláda ministerského předsedy Harolda Wilsona se napříště v Dolní sněmovně bude moci opřít o absolutní většinu mandátů. Avšak vítězství strany práce vypadlo podstatně těsněji — nežli se na podkladě předvolebních průzkumů veřejného mínění očekávalo. Většina tří hlasů v parlamentě je nejmenší, o jakou se od konce druhé světové války kdy většinová vláda ve Velké Británii opírala. Haroldu Wilsonovi se teoť ani teď nebude vládnout snadno a nebude mít snadné rozhodování ve velkých kontroverzních otázkách jako je kupříkladu zestátnování nebo evropská politika. Labouristé mají napříště v Dolní sněmovně 319 poslanců — o 18 víc než měli po předešlých volbách. Konservativci napříště disponují 276 poslanci — což je o 20 méně než měli po volbách v únoru tohoto roku. Liberálů bude v Dolní sněmovně teď 13 — oproti 14 z února 1974. Zbytek ze 635 mandátů se dělí mezi skotské, severoir-

ské a waleské nacionalisty. Britští komunisté vyšli na prázdno a jejich kandidáti přišli také o své volební zálohy, poněvadž žádnému z nich se nepodařilo dosáhnout předepsaného minima jedné osminy hlasů v jejich volebních obvodech.

Pokud jde o hlasy, jež byly pro jednotlivé strany odečteny, lišil se, v důsledku britského většinového volebního systému i tentokrát značně poměr sil v parlamentě od čistě aritmetických podílů projevené voličské přízně. Pro labouristy, kteří mají v Dolní sněmovně absolutní většinu, se vyslovilo celkem 40 procent britských voličů, pro konservativce kolem 36 a půl procenta a pro liberály 18 procent. Na rozdíl od únorových voleb, kdy konservativci získali přes menší počet mandátů víc hlasů než labouristi, se poměr sil mezi oběma tábory, i pokud jde o absolutní procentuálně vyčíslenou voličskou přízeň, teď změnil.

V Dolní sněmovně se labouristický tábor vyjímá jistě uceleněji nežli (po volebním neúspěchu konservativců) roztržštěná opozice. Ovšem i ministerský předseda Wilson bude muset, podle shodného názoru znaleců britské situace, vynaložit všechny politický um, aby se ubránil různým odstředivým silám uvnitř Labour Party. Neshody v názorech mezi levým křídlem Labour Party a umírněnými socialisty jsou značné — právě tak jako mezi labouristickými stoupenci a odpůrci britské účasti v Evropském hospodářském společenství. Podle mnoha pozorovatelů měla na rozhodování britských voličů značný vliv okolnost, že přisuzují labouristům lepší šance při vyjed-

návání s odbory, jichž bude třeba pro řešení složitých hospodářských problémů. Britský ministerský předseda měl nedávno důležitý televizní projev — který byl apelem na národní jednotu v boji proti inflaci. Bude zapotřebí pomoci z těsnivé situace britskému průmyslu a dát oživující impulsy britské ekonomii. K prvním úkolům legislativu bude patřit vypracování předlohy o vytvoření státní naftové společnosti a opatření — jež se týkají skotských naftových nalezišť. Labouristům se podařilo uhájit své pozice ve Skotsku, ohrožené skotskými nacionalisty, jejichž značně veliké volební zisky šly na účet konservativců.

Starost má šéf vítězné Labour Party a starosti — jiného druhu — má jeho poražený oponent Edward Heath. Pod jeho vedením utrpěla konservativní strana ve čtvrtých volbách tři porážky. Heathova pozice je negativním výsledkem voleb značně oslabena — v britském tisku už se objevily spekulace o tom, kdo se stane Heathovým nástupcem.

MZ

"Milost" pro Zátopka

Emil Zátopek, letos jednapadesátiletý sportovní idol poválečné doby, přece jen dostal od strany určitou milost. Zátopek byl po své kritice sovětské okupace naší vlasti zbaven hodnosti a všech funkcí, a pracoval jako pomocný dělník a vrtač. Učinil pak sebekritiku a může teď zase sedět za psacím stolem — a to v československém lehkotletickém svazu, kde zpracovává a vyhodnocuje údaje o mezinárodních sportovních rekordech.

Výstavy a premiéra

V Brně byla zahájena výstava "Bedřich Smetana a výtvarné umění". Exponáty představují úzkou souvislost Smetanovy hudby s vrcholnými hodnotami českého malířství a sochařství. V Bratislavě se zase koná výstava o umění Českomoravské vysočiny, která má přiblížit výtvarné tradice tohoto kraje. V Pardubicích měl premiéru dokumentární film "Transitní plynovod" o budování plynovodu ze SSSR. Zároveň zahájil pardubický Plynostav práce na zdvojení vybudovaného plynovodu.

Mexický balet

V pražském Tylově divadle vystoupil mexický národní balet. Představení se zúčastnili jak čs. vládní představitelé, tak mexičtí diplomaté. Je to první návštěva souboru moderního mexického tance v Československu.

POZVÁNÍ

na ustavující schůzi mysliveckého klubu, sobota 2. listopadu 1974 v 9 hod. večer v restauraci "Praha", First Ave. a vých. 73. ul. na Manhattanu.

Jan Portlík-V. J. Vykouřil.
svolavatelé

ZAJÍMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné jazykové časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly bohatá místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace lecky unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu: AMERICKÉ LISTY.

Postfach 3, 8027 Zürich/Schweiz
Přihlašte se za odběratele "Amerických Listů" a předplatné zaplatíte poštovní složenkou (celoročně, pololetně, čtvrtletně. Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo přepočít v jiné měně. Předplatné je možno uhra-
něte.) Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní
dit i šekem nebo money order.

Jméno:
Adresa:

AMERICKÉ LISTY, československo-americký týdeník. — Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevyžádané rukopisy se nevracejí. — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50.00 nebo ekvivalent.

AMERICKÉ LISTY, Czechoslovak-American weekly. Published and printed by Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50.00 or equivalent.

Jana Snížka

Věrní pozůstalí:

BOŽENA SNÍŽKOVÁ,
SYN PAVEL
S RODINOU

V den 26. října vzpomínáme třetího výročí odchodu nezapomenutelného manžela, otce a dědečka,

Mezinárodní přehled

ANKARA: MOSKEVSKÉ NÁMLUVY

Turecký premiér Bülent Ecevit, svým rozhodnutím vojensky intervenovat na ostrově Kypru, vmanévroval svou zemi v zahraničně politické oblasti do izolovaného postavení. Přestože zůstal věrný západní vojenské alianci, spojenci Turecka zaujali k jeho postupu značné výhrady. Francie podala Bezpečnostní radě Spojených národů návrh rezoluce, v níž bylo Turecko označeno za agresora a také Velká Británie se distancovala. Značně utrpěla prestiž Turecka i ve Spojených státech.

Ecevit sice na úřad předsedy vlády mezitím rezignoval, ale většina Turků jeho zákrok na Kypru schvaluje a kritické stanovisko západních spojenců odmítá. A v tom vidí Kreml jedinečnou příležitost k tomu, rozvinout v Ankaře zvýšenou diplomatickou ofenzivu a pokusit se potlačit u Turků tradiční nedůvěru k Rusku a k Sovětskému svazu, přesvědčit je, že Sovětský svaz turecké národní zájmy neohrožuje a že Turecko by jen získalo, kdyby se odchýlilo od západní aliance a přešlo do neutralistického tábora. Sovětský velvyslanec v Ankaře Vasilij Grubjakov je velmi obratný diplomat — má příjemné chování a počíná si taktně — jeho úkol však není snadný. Dosavadní sovětské manévrování v případě Kypru — střídavé projevy sympatií k Řecku a k Turecku — v Ankaře dobrý dojem nezanechalo. Sovětský návrh, aby byla svolána pod záštitou Spojených národů mezinárodní konference o Kypru, na níž by se podílely i velmoci včetně Sovětského svazu, turecká vláda odmítla a ještě menší rozumně projevila pro Sověty podporovaný požadavek, aby se všechny cizí vojenské jednotky z Kypru stáhly.

Při ucházení o tureckou přízeň si v Kremlu mnoho slibují od hospodářské spolu-

Politici pozorovatelé v Ankaře však nevěří, že Turci se dají sovětskými hospodářskými a politickými koncesemi lákat k reorientaci své zahraniční politiky a k vystoupení ze západního obranného společenství. Jako pevný spojovací článek mezi Tureckem a Západem funguje Německá spolková republika, která pro Turecko hospodářsky a politicky již mnoho vykonala a jejíž tradičně dobré vztahy k Ankaře kyperskou krizi ani dost málo neutrpěly.

práce s Tureckem — od společných hospodářských projektů, na něž Turci již přistoupili, a od dalších projektů — které jim Sovětský svaz nabízí. V rámci sovětské hospodářské pomoci Turecku byly už vybudovány čtyři průmyslové objekty a s realizací pátého se už započalo. Je to ocelárna v Iskenderunu, při jejíž stavbě spolupracuje 200 sovětských technických odborníků. Dále nabízí Sovětský svaz Turkům prohloubení Iskenderunského přístavu, v němž má ústít ropovod vedoucí z Iráku. V Moskvě usilují také o stavbu dálnice, která by vedla ze sovětského Gruzínska do Iráku a usnadnila by Sovětskému svazu přístup k strategicky důležitému Perskému zálivu.

SCHŮZKA NA MARTINIQUE

Presidenti Francie a Spojených států mají odlišné názory na různé mezinárodní otázky, ale sdílí podle všeho zálibu v ostrovech jako vhodném jevišti pro pokusy překonat nebo alespoň zmenšit tyto názorové neshody.

Praxi zahájil zesnulý prezident George Pompidou, když se v prosinci roku 1971 sešel s bývalým prezidentem Richardem Nixonem na Azorech. Počátkem června loňského roku se oba státníci setkali znovu na Islandu. Nyní si jejich nástupci, Valéry Giscard d'Estaing a Gerald Ford stanovili jako místo schůzky, plánované na polo-

vinu prosince, ostrov Martinique. Tento karibský ostrov se stal francouzskou državou v roce 1635 a je od března roku 1946 zámořským departementem, zastoupeným v pařížském Národním shromáždění dvěma senátory a třemi poslanci.

V okolnosti, že prezident Ford svolil ke schůzce s Giscardem na francouzském území, vidí pařížské kruhy určitou snahu napravit co v jejich očích Washington zanedbal. Jak známo, Giscard poukázal veřejně na fakt, že se prezident Ford ve svém nástupním projevu ani nezmiňoval o Evropě. Toto opomenutí by mělo být podle francouzského prezidenta dalším podnětem k evropskému sjednocení a k přeměně západní Evropy v samostatný politický celek. Vztahy mezi Evropským společenstvím a Washingtonem by mohly být jedním námětem rozhovorů na Martinique. V jednotném trhu samém není shoda v otázce, jak by měly Spojené státy a devět západoevropských zemí spolupracovat. Giscard d'Estaing chtěl patrně podtrhnout svou kontinentální loyaltu, když oznámil svou prosincovou pracovní schůzku se sovětským vůdcem Leonidem Brežněvem dříve než svou cestu na Martinique. Francouzský prezident by jednal s generálním tajemníkem KSS v Paříži 6. a 7. prosince. Kromě vztahů mezi Spojenými státy a Evropským společenstvím pojednají oba presidenti patrně široky okruh otázek společného zájmu, především nynější naftovou krizí a z ní hrožící krizí hospodářskou.

Upozornění čtenářům

Ukázku z nového románu Oty Filipa Nanebevstoupení Lojzka Lapáčka dokončíme v příštím čísle.

Prosíme čtenáře,

aby přímo nám hlásili změny adres. Je to rychlejší a jednodušší než přes poštovní úřad

Redakce

VZPOMÍNÁME S ÚCTOU

NA PAMÁTNÝ 28. ŘÍJEN 1918

CLOSE QUARTERS

Cocktail lounge

81-09 Broadway, Elmhurst

Dušan Kolbašovský, majitel — Tel. HI 6-9476

PRVNÍ ODBOČKA ČESKOSL. NÁRODNÍ RADY AMERICKÉ

na Long Islandě

vzpomíná 28. X. 1918, dne založení
Československého státu a přeje
naším národům obnovení plné
svobody a samostatnosti.

U PŘÍLEŽITOSTI ZALOŽENÍ

ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLIKY VĚNUJE

FRANK HOLEČEK

CZECHOSLOVAK RESTAURANT PRAHA

VZPOMÍNÁME S ÚCTOU

NA PAMÁTNÝ 28. ŘÍJEN 1918

American-Czechoslovak Sport Club,
New York

VZPOMÍNÁME 56. VÝROČÍ

ČS. REPUBLIKY A VŠECH,

KDOŽ SE O JEJÍ VZNIK ZASLOUŽILI

H & S PORK STORE

JOSEF SUDA, majitel

35-10 DITMARS BLVD., ASTORIA

Telefon AS 8-8468

SLOVAK GYMNASTIC UNION

SOKOL

of the United States of America

THE FIRST SLOVAK SOKOL SOCIETY in the U.S.A.
OFFERS YOU:

- MANY FRATERNAL BENEFITS
- COMPLETE LIFE AND ENDOWMENT INSURANCE
- MORTGAGE PROTECTION INSURANCE
- SUMMER PHYSICAL FITNESS CAMPS
- RECREATIONAL ACTIVITIES IN OUR HALLS

DON'T WAIT — JOIN NOW!
WE ARE HERE WHEN NEEDED

276 Prospect Street, East Orange, N. J. 07017

(Area Code 201) 676-0280

ANDREW VENGLARCHIK, JR.
President

JOHN SOPOCI
Secretary

Domáci a importované speciality:

Kuchyňské strojky na maso, mák, housku, ořechy kilogramové váhy, emailové nádoby, struhadla, formičky na plnění a vykrajování, vařečky, peroutky z pravých husích brk, a vše, co je třeba v kuchyni. Káva, čaj, mák, povidla, speciální koření, oříšky, mandle, prášky do pečeni, čokoláda, svíčky, světoznámé cukroví a znojenské okurky. Česká kuchařská kniha v ang. jazyce. České a slovenské gramofonové desky, 8 Track Stereo magnetofonové pásky (kazety) — české a slovenské písničky. Vánoční cukroví. Mariášové hrací karty zn. "Piatnik". Mluvíme česky a Slovensky.

• EKVAR • BY • THE • BARREL •

H. ROTH AND SON TEL. RE 4-1110, LE 5-2322

Na požádání zašleme náš katalog zdarma!

Karlovarská minerální voda MATTONIHO KYSIBELKA

(lahve 24 fl. oz.) na skladě!

1577 FIRST AVENUE

• cor. 32nd Street

• NEW YORK 28, N. Y.

(Pokrač. ze str. 1)

vu místopředsedů." Potom však i v Národním výboru převládla názor, že nota Andrásyho asi znamená kapitulaci. Jak začít? Rašín navrhl jít na místopředsedství. Ve dvanáct hodin zástupce místo-

**NEZAPOMENEME NIKDY NA DEN 28. ŘÍJNA 1918,
DNE OSVOBOZENÍ VŠECH ČECHOSLOVÁKŮ**

**Národní rada žen Svobodného
Československa**

Betka Papánková,
předsedkyně

L. Drobílková
jednatelka

**VZPOMÍNÁME NA DEN 28. ŘÍJNA 1918,
DEN OSVOBOZENÍ VŠECH ČECHOSLOVÁKŮ.**

ÚSTŘEDNÍ VÝBOR DĚLNICKÝCH AMERICKÝCH SOKOLŮ A SOKOLIC.

VÁCLAV PECHAR, starosta

M. MATOUŠOVÁ, tajemnice

K. BÁLEK, místopředseda

VZPOMÍNÁME 56. VÝROČÍ

ZALOŽENÍ ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLIKY

Charlotte G. Masaryk Society

NEW YORK, N. Y.

K 28. říjnu 1974 ZDAR

Waldes Kohinoor, Inc.

L. I. City, N. Y.

28. říjen 1918 -

držitelův vicepresident Kosina spatřil čtyři sebevědomé muže, kteří hned odmítli domněnku, že jsou obyčejnou deputací. Byli to Švehla, Rašín, Soukup a Stříbrný. Vicepresident podal jim informaci, že pan místopředseda ráno odjel do Vídně. První otázka, kterou mu položili, byla, zanechal-li mu místopředseda nějaké instrukce. Je jasné, že očekávali instrukce zcela mimořádné. Čekali, že místopředsedství dostalo příkaz: vzdejte se! Češi dlouho v Rakousku prováděli pozitivní politiku. Nenásilná tradice se vžila, a i v revoluční chvíli hleděli představitelé národa využít zejména objektivních podmínek. Proto informovali se nejdříve, než-li revoluce povolena.

Vicepresident odpověděl, že žádných zvláštních instrukcí nedostal. Tu zástupci Národního výboru se ptali, zda aspoň četl noviny. Chtěli vědět, zda je mu známa Andrásyho nota a zda má ponětí o jejím dosahu. Ale vicepresident asi nebyl horlivý čtenář novin. Prohlásil, že je nečetl. Tu se ujal slova Švehla a provedl posílání, s nímž přišli: oznámil, že Národní výbor usnesl se v zájmu udržení pořádku (to byl argument, který u vlády i u úřadů platil) převzít správu země jakožto části nového československého státu; dodal, že platnosti dosavadních zákonů bude šetřeno, aby nevznikl chaos. Chybí všechno materiál k posouzení, jak si tuto událost vykládal Kosina, do jaké míry ji uváděl v souvislost s císařským manifestem, či do jaké míry tušil pravdu. Souhlasil se svými návštěvníky v tom, že musí si opatřit instrukce. Te- lefonoval do Vídně:

"Místopředsedství míní bezpečnost osob a majetku za všech okolností hájit, nebude však odporovat projevům politickým." To znamenalo, že vrchní úřad v Čechách politicky kapituloval. Nepokusil se potom mocí zabránit ani vyhlášení samostatného státu. Poněvadž takový úmysl předem ohlašoval vláde, je patrné, že se domníval jakž takž být v souhlasu s úmysly jejími. Pokud jde o to, lze mít za to, že vláda sama nevěděla dosti jasně, co dělat. Muži 28. října nekladli váhu na to, aby vyjasnili státoprávní otázku způsobem, který vylučuje všechny omyly. Šlo jim o to, aby ve svých rukách soustředili co nejvíce moci, a jestliže se přitom protivníci mylí, tím hůře pro ně.

Národní výbor jednal experimentálně. Dosáhnuv jednoho stádia, usiloval o stádium další. Zkoušel, co se podaří. Švehla takto líčil postup svůj a svých druhů: "Nikdo nic neveděl napřed. Na to není matematika — na to je nos." Proto také nebyl samostatný československý stát proklamován už

dopoledne — nýbrž až večer — když nos, což je jiné slovo pro politický instinkt, ucítil, že situace do té míry uzrála, a když zejména se vyjevilo, že úřady se nebrání. Síla Národního výboru rostla každým podařeným pokusem. Vůdcové pozorovali se zadostiučiněním, že moc, ať pod tím, ať pod oním titulem, přesunuje se k nim, a nedopustili se té pošetilosti, aby se tázali reprezentantů rakouské moci, zda se snad nemýlí. Československý stát, v jehož jménu Švehla ráno přebíral Obilní ústav, byl něco jiného než ten československý stát, který večer vydal první zákon. Ráno a ještě po poledni jednalo se ve jménu státu, jehož státoprávní postavení varoval se Národní výbor objasnit. Císařský manifest splodil ono ovzduší mírnosti a úřední ústupnosti, jež je tak charakteristické pro 28. říjen. Andrásyho nota zvýšila nejistotu úřadů, přiměla úřady pokládat za pravděpodobné, že Národní výbory zahájí hned tvoření národních států za souhlasu vlády. Úřady pokládaly se za oprávněné strpět revoluci menší, ale hranice mezi menší revolucí a revolucí velikou byly tak nejisté, že bylo nesnadno je stanovit.

Ve tři hodiny odpoledne přihlásili se k slovu vojáci. To-lik volně a houplivě si počínajícího lidu na ulici odporovalo instinktům vojenské diktatury, zejména, když lid se odvažoval strhovat vojákům císařské odznaky. Kolem třetí hodiny vojsko obsadilo náměstí Václavské a Staroměstské, a Národní výbor měl příležitost uvědomit si svou hmotnou slabost. Sám nevěřil v solidnost svých vojenských příprav.

Rozehnat neozbrojený lid je pro generála lehký podnik, má-li za sebou disciplinovaný pluk. Na náměstích stál proti sobě lid a vojáci, a při veselém zpupnosti lidu, který byl přesvědčen, že už nezvratitelně nabytí svobody — mohl vypuknout konflikt každým okamžikem. Stačilo, aby dav vyzval, jak od rána činil, velícího důstojníka, aby sejmul císařský odznak.

Byla jediná možnost: vyjednávat. V té věci byl Národnímu výboru vlastní jistý stupeň mistrovství. Pořádíme-li pro kritickou potřebu soupis událostí, můžeme říci, že v pravém slova smyslu převrat vyjednal, a nepotlačujeme při tom žádnou podstatnou část skutečnosti. Jednatel Národního výboru dr. Soukup obrátil se v kritické chvíli telefonicky na pražského vojenského velitele s žádostí, aby odvolal vojsko. Poněvadž jako hlavní důvod vyslání vojska byla uváděna snaha zachovat pořádek, zaručil se dr. Soukup jménem Národního výboru, že pořádek bude zachován i bez vojenské asistence.

den samostatnosti

Vše záleželo na tom, jaké instrukce mají vojáci z Vídně. Objevilo se, že instrukce byly podstatně jiné než byly 14. října. Onoho dne by pražský vojenský velitel pokládal intervenci Národního výboru za smělost. Hlavní však instrukci, kterou vojáci 28. října měli, bylo vyvarovat se krveprolití. Instrukce vojákům nepravily nic o tom, že se mají vměšovat do událostí politických. Vojenský velitel mohl mít za to, že splní svou povinnost, bude-li zachován pořádek a nebude-li společenský řád ohrožován hnutím bolševického rázu. Tato situace vedla místního velitele generála Zanantonioho k tomu, aby Soukupově žádosti vyhověl a vojsko odvolal. Lid zůstal na ulicích sám.

Pro Národní výbor, který se ocitl proti vojákům, nebylo lepší taktiky než taktika získávání času. Každou hodinou tála síla a menšila se odhodlanost vojáků, kdežto postavení českých vůdců se posilovalo. Šlo o to, aby konečný konflikt byl oddálen do chvíle, kdy poměr sil se přesune úplně ve prospěch Národního výboru.

Odpolední nebezpečí ozřejmilo Národnímu výboru nutnost dohodnout se nějak také s pražskou posádkou. Večer obebrali se dr. Soukup s drem Scheinerem na vojenském velitelství, aby viděli, co je možno dělat. Tam zjistili potěšitelnou věc: velitel byl ochoten vyjednávat. Příčinou byla ta okolnost, že zatím dostal z Vídně příkaz od ministerstva vojenství, aby se dohodl s Národním výborem. Tím se situace znamenitě vyjasnila. Národní výbor mohl se dále pohybovat na půdě diplomatické.

Generálové Zanantoni a Keštraneck svolili dostavit se do jeho místnosti v Obecním domě. Tam byla sjednána dohoda.

Hlavní body úmluvy byly: vzájemná podpora při obnovení klidu, urážky vojenských osob mají přestat, "vojenská velicí moc zůstává nedotčená, toliko na místo místodržitelství nastupuje Národní výbor"; Sokclové budou hlídat továrny na střelivo; Nár. výbor bude mít u vojenského velitelství spojuvací důstojníky; vojsko cizí národnosti bude odtransportováno z Prahy. Národní výbor žádal amnestii pro vězněné české vojáky. Velitelství doporučovalo vyhovět — poněvadž tak jako tak by to bylo vynuceno. Zcela nejasný byl kompromis v té části, která se týkala rozdělení vojska na dvě části, z nichž česká by podléhala velení dra Scheinera, druhá velení rakouských generálů.

Čeho bylo dosaženo tímto ujednáním a čeho ještě zbývalo dosáhnout? Hlavní úspěch byl, že generálové uznali oprávnění Národního výboru přebírat státní moc, i když jim dr. Scheiner oznámil, že

na základě přijetí Wilsonových podmínek Národní výbor proklamoval samostatný československý stát. Myslili nepochybně, že se tím uskutečňuje manifest Jeho Veličenstva. Nebyli politicky tak školení, aby přesně ocenili slova "samostatný československý stát." Nazývali Národní výbor "oním úřadem, který ve smyslu přijatých mírových podmínek je nyní povolán zastupovat státní moc". Přistoupili tedy na české stanovisko, že nota Andrassyho dává Národnímu výboru právo přebírat státní moc.

Ne tak uspokojivý byl kompromis pro Národní výbor po jiné stránce. Musil uznat, že "vojenská velicí moc zůstává nedotčena, jen místo místodržitelství nastupuje Národní výbor". To znamenalo, že nejdůležitější moc v zemi, vojenská, nedostala se pod suverenitu Národního výboru. Tedy i po 28. říjnu zůstala v zemi ještě velká část moci, které se Národní výbor musil teprve zbavit. Převrat byl vykonán a hotov na onom papíře, na kterém byl vytisknut první zákon. Ve skutečnosti musilo být v převratu pokračováno i v následujících dnech.

Vše, co se 28. října dalo až do šesté hodiny večerní, bylo schopno získat uznání rakouské vlády, která chtěla říši federalisovat. Večer Národní výbor přehodil výhybku. To se stalo vydáním prvního zákona, jenž dostal jméno "zákon ze dne 28. října 1918 o zřízení samostatného státu československého". Byl uveřejněn v novinách v tomto znění:

"Samostatný stát československý vstoupil v život. Aby zachována byla souvislost dosavadního právního řádu se stavem novým, aby nenastaly zmatky a upraven byl nerušený přechod k novému státnímu životu, Národní výbor jménem československého národa jako výkonný státní svrchovaný orgán nařizuje:

Čl. I. Státní formu československého státu určí Národní shromáždění ve srozumění s československou Národní radou v Paříži, jako orgánové jednomyslné vůle národa. Než se tak stane, vykonává státní svrchovanost Národní výbor.

Čl. II. Veškeré dosavadní zemské a říšské zákony a nařízení zůstávají prozatím v platnosti.

Čl. III. Všechny úřady samosprávné, státní a župní, ústavy státní, zemské, okresní, župní a obecní jsou podřízeny Národnímu výboru a prozatím úřadují a jednají dle dosud platných zákonů a nařízení."

Zákon tvrdil věci, jež nebyly ještě zcela pravdou. Té chvíle nejednaly všechny úřady ani v Čechách podle rozkazů Národního výboru; většina země dosud aspoň formálně podléhala rakouské moci. Ta-

ké druhého dne dohodli se čeští vůdcové s místodržitelem jen na "spoluřízení", nikoliv na uznání své suverenity. Že zákon předbíhal skutečností, je nejvíce zřejmo z té okolnosti, že prokla-

(Pokrač. na str. 6)

VZPOMÍNÁME 56. VÝROČÍ

ZALOŽENÍ ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLIKY

OTTO F. KUCERA

NEZAPOMENEME NIKDY NA DEN 28. ŘÍJNA 1918,
DNE OSVOBOZENÍ VSECH ČECHOSLOVAKŮ

FOURTH FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF NEW YORK

1335 FIRST AVENUE, NEW YORK,

nebo 2636 CENTRAL PARK AVE.,

Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710

a 590 East 187 Street, Bronx New York 10458

VZPOMÍNÁME

56ti letého výročí památného 28. října

Jednota

Československé Spolky v Americe

nejstarší bratrská a sesterská podpůrná Jednota v této zemi jménem svých

50.000 členů Českého a Slovenského původu

"PRAVDA ZVÍTĚZÍ"

FRANK J. VODRÁŽKA, předseda

JAMES V. KRÁKORA, tajemník

CHARLES T. KROPIK, místopředseda

GEORGE SOVA, pokladník

2701 So. Harlem Ave., Berwyn Illinois 60402

SPORT

jež se uskuteční 30. října na Wembley stadionu v Londýně.

Výsledky 10. kola I. hok. ligy: ZKL-Sparta 1:5, Kladno-Vitkovice 3:2, Pardubice-Bratislava 6:3, Budějovice-Gottwaldov 10:2, Košice-Jihlava 3:3, Plzeň-Litvínov 8:5.

Tabulka:

1. Sparta	10	16
2. SONP Kladno	10	14
3. Dukla Jihlava	10	14
4. CHZ Litvínov	10	12
5. Sn Bratislava	10	10
6. Motor Č. Budějovice	10	10
7. Škoda Plzeň	10	9
8. VSŽ Košice	10	9
9. Tesla Pardubice	10	8
10. TJ VŽKG Ostrava	10	8
11. ZKL Brno	10	7
12. TJ Gottwaldov	10	3

Československo-Švédsko 4:0 v mezistátním přátelském fotbalovém zápase v Bratislavě. Čs. hráči podali proti účastníkům mistrovství '74 dobrý výkon a zaslouženě zvítězili góly Švehlíka v 13. a 43. minutě, Masného (22.) a Bičovského (66.) Zápas sledovalo 12.000 diváků. Bylo to poslední přípravné utkání čs. mužstva před kvalifikačním zápasem na mistrovství Evropy s mužstvem Anglie,

V utkání olympijských mužstev v Egeru porazili fotbalisti Maďarska výběr Československa v poměru 2:1. Byla to nešťastná prohra čs.

celku, který měl po celý zápas neustálou převahu, již však nedovedl využít. Čs. fotbalisti vyslali na maďarskou branku 18 střel, kdežto domácí mužstvo ohrozilo čs. branku pouze čtyřikrát.

I. fotbalová liga měla pro mezistátní utkání se Švédskem přestávku. V 9. kole II. fotbalové ligy byly tyto výsledky: Hradec Králové — Bardejov 1:0, Banská Bystrica-Prešov 0:2, Liberec-Vlašim 3:2, Kladno-Lok. Košice 0:5, Pov. Bystrica-Martín 1:1, Kys. N. Mesto-Vitkovice 3:1, VSZ Košice-Prievidza 2:1, Pardubice-Trenčín 0:1.

Na mistrovstvích světa ve volejbale v Mexiku porazili čs. reprezentanti v prvním utkání družstvo Portorika hladce 3:0. Nedařilo se čs. ženám, které v prvním zápase podlehly Kanadě 1:3.

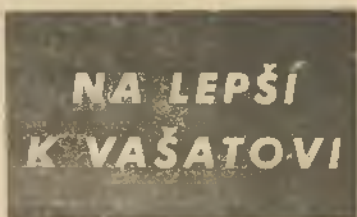
Na 19. světovém šampionátu v řecko-římském zápase vybojoval držitel zlaté medaile z olympijských her v Mnichově, čs. reprezentant Vítězslav Mácha 1. místo ve váze do 74 kg. Ve finále V. Mácha zdolal Berešviliho ze SSSR a Göpferta z Vých. Německa.

—pza—

KONTINENT

Narodil se nový časopis. Má být projevem svobodné duchovní tvorby východní Evropy. Vydavatelem je západoněmecké nakladatelství Ullstein-Propyläen, základní ideou vytvoření nezávislého fora ruských a východoevropských autorů. Časopis má název Kontinent a bude vycházet čtvrtletně v ruštině, dvakrát ročně pak také německy, anglicky a francouzsky. První ruské číslo vyšlo v polovině října v Londýně, německé vyjde v listopadu v Berlíně. Vedoucím redaktorem je sovětský spisovatel Vladimír Maximov, který nyní žije v Paříži a členy redakční rady jsou sovětský atomový fyzik Andrej Sacharov, žijící v Moskvě, další sovětský spisovatel Andrej Siňavskij, dále šéfredaktorka pařížských exilových novin Ruskaja mysl — Zinajda Šachovskaja, Polák Gledroye, který rediguje pařížský exilový měsíčník Kultura, dále známý jugoslávský kritik stalinismu Milovan Djilas, československý šachový velmistr Luděk Pachman, fran-

couzský dramatik rumunského původu Ionesco a britský sovětcolog Robert Conquest. Jak řekl v Londýně šéfredaktor Maximov, časopis má být svědectvím svobodného ducha východní Evropy, který nemůže vystupovat ve svém vlastním domově, ale který proto není o nic méně tvůrčí. Kontinent nemá být politickým časopisem, ale bude vystupovat proti formám hnědého i rudého fašismu. Předmluvu k první-

mu číslu časopisu napsal Alexander Solženicyn, který v něm zveřejňuje ještě také kapitoly z díla První kruh pekla. Do prvního čísla je zařazena rovněž poezie Josifa Brodského, Siňavského studie o literatuře jako procesu, zpráva kardinála Mindszentyho o jeho odchodu z Maďarska.

28. říjen 1918...

(Pokrač. ze str. 5)

moval nikoliv stát český, nýbrž hned československý. V té chvíli neměli Češi ani Slováci na Slovensku ještě ani minimum moci. Pokud se zákon týkal Slovenska — nemělo to zatím mnohem vět-

ší význam než resoluce. Tam ještě ani jediný úřad nepsal příkazů pražského Národního výboru. Zákonem byl československý stát utvořen de jure. De facto existoval mnohem méně. Musilo se pokračovat v dobývání moci.

(Ukázka je z knihy Ferdinand Peroutka: Budování státu, jejíž druhé vydání — první v zahraničí — vyjde v nejbližší době v nakladatelství Universum Sokol Publ.)

Martinské posvícení

Krajanské Skupina od Panny Marie Karmelské v Asorii, N. Y. slaví 17. listopadu t. r. MARTINSKÉ POSVÍCENÍ za účasti houstonského pana biskupa Dra. J. L. Mořkovského.

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.50% přinese 7.90%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na čtyři roky

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplatíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a připlatujeme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$20,000.00 vládní pojišťovnou Federal Savings and Loan Insurance Corporation ve Washingtoně.

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021
aneb
2636 CENTRAL PARK AVE.,
Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710
and
590 EAST 187 STREET
Bronx, New York 10458

VZPOMÍNÁME S ÚCTOU

NA PAMÁTNÝ 28. ŘÍJEN 1918

Občanský Dobročinný Spolek

a

Česká škola v Astorii

29-19 24th AVENUE, ASTORIA, L. I.

FRANK HOLECEK'S

Czechoslovak Praha Restaurant and Bar

1358 FIRST AVENUE, CORNER 73rd STREET — NEW YORK

Nejmoderněji zařízená a vším pohodlím vybavená restaurace. • Nejjemnější československá kuchyně včetně všech pražských specialit: pečená husa a kachna, vepřová pečeně, svíčková a zaji na smetaně a celá řada dalších specialit. • Importovaný plzeňský prazdroj na čepu. Zvláštní místnost pro soukromé spol. u příležitosti svateb, pohřbů atd. Bar otevřen od 11 dop. do 4 ráno. Restaurace otevřena od 12 dop. do 11 hod. noční každý den. "Special Luncheons" 12 Noon — 4 P. M. Monday to Saturday. • O rezervaci volejte: YU 8-3505 — RH 4-9787

DOMOV SLUŽBY, NA NIŽ JE SPOLEHNUTÍ

Mixan-Kučera Funeral Homes, Inc.

23-86 31st Street (blíže Českého domova) — ASTORIA, L. I.

OTTO F. KUČERA, REDITEL A BALZAMOVAČ SPECIALISTA
Více a více rodin, které použily dokonalé služby pohřebního ústavu MIXAN-KUČERA, doporučují tuto službu svým přátelům a příbuzným. Tato doporučení jsou upřímná a zcela dobrovolná na základě jejich naprosté spokojenosti. Kaple k dostání kdekoliv v New Yorku.

Nové parkoviště k dispozici přímo u budovy.

Telefon RA 8-0278

Telegraficky ze světa

Známa letecká továrna Boeing ve Spojených státech oznámila, že postaví dva nové typy velkoprostorového dopravního letadla s tryskovým pohonem. Jedno letadlo by bylo určeno pro 500 pasažérů, druhé pro 700 pasažérů. • Na letošní knižní veletrh ve Frankfurtě nad Mohanem, se přihlásilo 3.900 nakladatelství z 62 zemí. To znamená, že letošní veletrh překonal všechny dosavadní rekordy. Celkem se na něm vystavovalo 250.000 knih, z toho 80.000 knižních novinek. • Podle nejnovějšího demoskopického výzkumu považuje stále ještě 97 procent Američanek manželství za "nejdokonalejší způsob soužití s mužem i za vytoužený cíl svého života." Jen 3 procenta jsou pro tak zvanou volnou lásku nebo pro život v komunách. • Západoněmecká automobilka Volkswagen zhotovila už celkem 18 milionů typu vozů, kterým se říká — brouci. Tak zvaných brouků se denně vyrábí — v NSR 800 kusů, v Belgii 350, v Brazílii 940, v Mexiku 410 a v jižní Africe 60. Tento typ Volkswagenu drží zatím všechny "produkční rekordy". Po dvacetiletém diskutování bylo konečně rozhodnuto, jak bude upraven londýnský Piccadilly Circus: mnohem méně křiklavých neonů, lepší přechody pro chodce, nový nátěr a úprava starých budov. •

In Memoriam

Se stálou vzpomínkou v srdci

vzpomínáme třetího

výročí úmrtí

Jana Snížka

CLENOVÉ SOUBORU JANA SNÍŽKA

H & S PORK STORE

(PŘEDTÍM B. HRDINA)

PRVOTŘÍDNÍ párky, debrecinky salámy, klobásy, domácí salámy, paprikovaná slanina, tláčenka a jiné masové výrobky. — Nezapomeňte ochutnat naše znamenité domácí uzené, jakož i vařené šunky. Chutné jaterničky a jelička každý den čerstvé. Naše specialita: moravské (cikánské) uzené. Výsek čerstvého mladého vepřového, hovězího, telecího, jehněčího a veškeré druhy drůbeže.

JOSEF SUDA, majitel

35-10 DITMARS BLVD., ASTORIA, NEW YORK
(mezi 35. a 36. ulicí) Telefon AS 8-8468

MALÝ OZNAMOVATEL

MECHANIC

Man/Woman mechanically inclined. Responsible, will train. Opportunity available in expanding business. Apply: Puritan Packaging, 236 Blackford Ave., Middlesex, N. J. 469-1366, Mon.-Thurs. Half day Fri.

OIL BURNER

Serviceman/W with exp. immed. opening. Ample overtime, benefits, inc. good starting salary, excell. Oppty. for aggressive individual. (201) 684-1494 for interview.

MUFFLER INSTALLER —

For new muffler shop. Experience preferred. Call (609) 392-2480 or 392-2523.

EXPERIENCED Singer & Merrow machine operators on ladies better knits. Union shop 7002 34th Ave. Jackson Heights N. Y. area. (212) 476-8982

MACHINIST

Must operate lathe, boring mill, Bridgeport, miscell. machine tools. High quality precision machining exp. req., good salary & fringe benefits. Call MRS McARDLE, 8:30-4 p.m. for appt. (201) 862-9044.

"Česká lékařka hledá spolehlivou ženu na pomoc s domácími a s třemi dětmi. Příjemný pobyt a dobré podmínky, blízko Bostonu. Pište Dr. Rolde, 27 Fields Pond Rd., Weston, Mass. 02193"

KITCHEN WORKERS (2) liberal benefits, living accommodations available. An equal opportunity employer. Contact Mrs. Streeter, (201) 234-0860 between 10 a.m. and 4 p.m. Kate Macy Ladd Convalescent Home, Far Hills.

MACHINISTS

VERTICAL & HORIZONTAL

MACHINE OPERATORS

1st and 10% bonus Shifts
Union Wage Scale

Apply in person, 9-3

SIMMONS MACHINE TOOL

1700 Broadway, Menands
N. Y.

CESKOSLOVENSKÉ SPOLKY V AMERICE, NEJSTARŠÍ BRATRSKÁ PODPŮRNÁ JEDNOTA VE SPOJENÝCH STÁTECH, ZVE VŠECHNY KRAJANY A JEJICH PŘÁTELE, ABY VSTOUPILI DO JEJICH ŘAD A TÍM ZABEZPEČILI BUDOUCNOST SVÝCH DRAHÝCH.
Č. S. A. POSKYTUJE SVÝM ČLENŮM NÁSLEDUJÍCÍ VÝHODNÁ ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ:

- Doživotní
- Doživotní zaplacené ve stáří 60 roků
- Doživotní zaplacené ve stáří 65 roků
- 3 plánů nadačního pojištění
- Retirement Plan
- Mortgage Redemption Plan
- Family Income Plan
- Prefer i Risk, Whole Life
- Estate Security Plan
- Úrazové pojištění
- Dvojnásobné pojištění — zproštění poplatků nižší poplatky za pojištění pro ženy

PODROBNÉ INFORMACE OCHOTNĚ SDĚLÍ

Rudolf Pešek, 145 87 7th Ave. Whitestone, N. Y. 11357, (212) 767-9746
George Pospishil 24 West End Ave., Westwood, N. J. — 07675 (201) 664-6511
Frank Vozeh, 18 John St. Little Ferry, N. J. 07643, (201) 641-9016

CZECHOSLOVAK SOCIETY OF AMERICA
2701 South Harlem Avenue, Berwyn, Illinois 60402
OD ROKU 1854 CHRÁNÍ VAŠE RODINY

SLOVENSKÉ SOKOLSTVO V AMERIKE

spomína

56. výročia založenia

Československej Republiky

SLOVENSKÁ TELOCVIČNÁ JEDNOTA SOKOL
v Amerike

BOLA PLNE ZAPOJENÁ DO PRVÉHO ODBOJA ZA SLOBODU A NEZAVISLOSŤ A ŠTÁTNOŠT SLOVENSKÉHO A ČESKÉHO LUDU V STAREJ VLASTI. NAŠI BRATIA SOKOLI POSLUCHLI VÝZVY GEN. MILANA RASTISLAVA ŠTEFÁNKA A BOJOVALI POD PRÁPORAMI ČS. LÉGU NA FRANCÚZSKOM FRONTE. VŠETKO NAŠE ORGANIZAČNÉ ÚSILIE V TOM ČASE BOLO ZAMERANÉ NA BOJ ZA SLOBODU.

Andrew Venglarčík, ml.

hlavný správca

John Sopoci

hlavný tajomník

Melvin Černický

hlavný pokladník

AMERIKO, AMERIKO... O černém trhu knih

NAVRAT SHERLOCKA HOLMESE

Detektivní záhadou právě začínající newyorské podzimní kulturní sezony je náhlý a nečekaný návrat nejslavnějšího z detektivů, Sherlock Holmes je najednou zase na scéně — divadelní, filmové i literární. Že by to bylo samo od sebe — Sherlock Holmes ve třech případech za sebou — to žádný správný čtenář detektivek samozřejmě nebude věřit. Je to podezřelý, Ale kdo je za tím?

První podezření by jistě mělo padnout na ne tak zcela tajnou americkou radikální skupinu zvanou Baker Street Irregulars. Dá se k tomu dospět prostou dedukcí, prosím: Skupina sestává výhradně z fanatických nadšenců Sherlocka Holmese. Byla založena — už před mnoha lety, jakožto klub jeho fanoušků a je dosud militantně pro-sherlockovská — jak naznačuje i její název. Baker Street ovšem byla — ulice, kde Holmes bydlel. Ale harcovníkům nestačí jen jeho ulice: nosí i jeho čepice — kostkované s kšiletem, a pokud kouří, kouří samozřejmě lulku, Baker Street Irregulars se scházejí pravidelně na různých místech ve Spojených státech, za jediným účelem: vyměňovat si názory o idolu svého kultu. A vedou o tom mezi sebou také čilou korespondenci. Avšak detektivní mysli neujde ani jiná, subtilnější souvislost: nejhorlivější přívrženci Sherlocka Holmese byli vždycky lékaři. Jeho autor, Conan Doyle, byl lékař. Jeho nejlepší přítel, Dr. Watson, byl také lékař. A — tak tedy jsme u toho — náčelník newyorské odbočky harcovníků z Baker Street, Dr. Julian Wolff, je ovšem rovněž lékař.

Jenže Baker Street Irregulars tvrdí, že se o návrat Sherlocka Holmese nijak nepřičinili, a že jsou jim stejně překvapení, jako každý jiný. Samozřejmě příjemně překvapení. Nic se jim zatím nedá dokázat. Ale fakta případu jsou tedy taková, že během několika měsíců vyšly o Sherlocku Holmesovi dvě knihy — jedna kritická studie a jeden román — a během asi přibližně dalšího měsíce se o něm bude hrát výpravní muzikál na Broadwayi. Velice výpravní, podle toho, jak to líčí režisér Frank Dunlop, patrně i s koňskou droškou, a rozhodně se všemožnými padacími dvířky, tajnými chodbami a s důtojnými viktoriánskými britskými residencemi. Také se všemi pietními holmesovskými rekvizitami, jako třeba ten perský střešník, v němž měl tabák do lulky. Dunlop je Angličan, a tudíž se od něho čeká, že bude vědět, co a jak. A to též se ovšem čeká i od všech členů královského shake-

spearovského ensemblu, který v tom na Broadwayi bude vystupovat, a přiveze si na to s sebou 40 tun kulis.

Ale hra je americká. Napsal ji americký autor a herec 19. století William Gillette. Prvně v ní sám v New Yorku s velkým úspěchem vystupoval co by Sherlock Holmes v roce 1899. Hra je založená na dvou Doyleových povídkách, z nichž jedna, "Konečný problém", je jediná, v níž osobně vystupuje známý bídák Holmesovek, d'Abelský profesor Moriarty. Dunlopova produkce bude jen zhudebněnou verzi Gillettovy hry. Libreto, říká Dunlop, zůstává původní.

Libreto ovšem rozhodně nezůstává původní v satirickém románu Nicolase Meyera "Sedmi procentní řešení". To je Conan Doyleův svět postavený na hlavu. Profesor Moriarty tam sice také vystupuje, ale je to zcela neškodný profesor matematické

ky, Sherlock Holmes, o němž je z původní verze známo, že šňupal kokain, trpí následkem právě toho utkvělou představou, že Moriarty je zloduch, a pronásleduje ho po celé Evropě, zatím co sám je pronásledován svým cizáckým doktorem Watsonem, který se Sherlocka Holmese snaží dostat do ordinace jeho slavného současníka, doktora Sigmunda Freuda. Počká se mu to, a tak se tedy zjistí spíš díky Freudově detektivní práci na pacientovi, kdo Moriarty vlastně je...

Sherlock Holmesova legenda žije a vzkvétá dál 87 let poté, co se poprvé objevil před očima publika v Doyleově povídce "Study in Scarlet." A dodejme ještě, že tomu není tak dávno, co v newyorských biografiích běžel film o muži, který se považoval za moderního Sherlocka Holmese. Hlavní roli v tomto filmu vytvořil známý hollywoodský herec Scott, který před časem dostal Oscara za titulní úlohu ve filmu Generál Patton.

JAK PLNIT PLÁN

Státní hospodářství, řízené ústřední byrokracií, poskytuje mnoho možností, jak takzvaně "plnit plán" a přitom nedávat požadované výsledky. Svědčí o tom fakta, uveřejněná v bratislavském deníku Práca o výstavbě petrochemického komplexu v bratislavském Slovnaftu. V roce 1972 se plán globálně ve finančních nákladech splnil a to se také nahlásilo "nahoru". Ve skutečnosti se "plnění" dohnalo tím, že stavba převzala technologická zařízení, která nemohla být namontována. Ze stavebních prací se toho roku realizovalo jen 87,4% a z montážních dokonce jen něco víc než jedno procento! O rok později se plán splnil jen na 67,4%, protože zase přísluš-

né technologické zařízení nepřišlo. Brněnská Královopolská strojírna se opozdila s dodávkami za 45 milionů korun. Zahraniční partneři naopak závazky splnili, ale jejich zařízení, jehož záruční lhůta samozřejmě běží, leží ve skladech; namontovat je nelze. Letos se po mnoha nejvyšších usneseních stavební tempo zrychlilo: za prvních 7 měsíců se udělalo tolik, co za minulý rok. Ovšem v montérských pracích se pořád zaostává. Zvýšený plán předpokládá proinvestovat v posledním čtvrtletí pro montéry 150 milionů korun, tedy 70.000 — 80.000 na jednoho. Na stavbě je všem k dispozici — včetně zahraničím — jen 700 montérů, přičemž splnění plánu by předpokládalo počet kolem 1300. Výstavba Slovnaftu teď honí brněnský Chemont, aby přisunul další pracovníky; ale ten je nemá, protože jsou nasazení na jiných, také "vládou sledovaných" stavbách, např. na výstavbě sovětského plynovodu. Ovšem každý den, o který se stavba petrochemického závodu opozdí, bude stát celé Československé státní statistice korun. Ceny polyetylénu — který se tu má vyrábět od července příštího roku — se v krátké době ztrojnásobily. Protože "domácí" stavba nenapravitelně zacstává, rozhodla dokonce Československo zakoupit další "polyetylénovou" jednotku v zahraničí. Postaví ji "na klíč" do konce r. 1978 jedna francouzská firma. Ovšem za předpokladu, že Československo včas zajistí stavbu pomocných zařízení. I s tím jsou teď potíže.

S.

Každou neděli se shromažďují moskevští milovníci knih v jednom miniaturním parku vnitřního města, kde se organizuje černý trh s knížkami. Tady si lze koupit svazek básní Borise Pasternaka za pětasedmdsát rublů i strojem opsanou novelu Alexandra Solženicyna za dvakrát tolik. Pro mnohé sovětské občany je to půlka jejich měsíční gáže či jejich výdělek za celý měsíc.

Velice případně se tento trh soustřeďuje kolem sochy Iwana Fjodorova, prvního ruského tiskaře — a uskutečňují se zde příležitostné výměny a koupě všech úzkoprofilových knižních titulů, po nichž poptávku nemůže sovětský papírenský průmysl uspokojit. A zatímco bronzový Fjodorov se pozorně dívá na vytesanou matici, starší muž za jeho zády nahlíží do seznamu knih, který mu kdosi jiný podal. Padne několik tichých slov a oba odcházejí, aby uzavřeli obchod v sousední ulici či průjezdu, mimo dosah milicionářů, kteří zde mají službu. Dohled milice nad tímto černým trhem je trvalý, ale nikoli důsledný. A tak, když se milicionáři vzdálí z dohledu, knižní kloužou z jedné aktovky do druhé a peníze jdou z ruky do ruky.

Milici zajímají hlavně tak zvaný samizdat či důležité knihy, jako jsou například díla Alexandra Solženicyna, označená za "antisovětská". Tento samizdat je pozůstatek z carských dob, a vznikl proto, že i komunismus převzal mnoho věcí z tohoto období. Veškeré publikace dnes podléhají sovětské státní kontrole a samizdatové autoři tedy musí svá díla opisovat vlastnoručně nebo na psacím stroji na tenký papír.

Proto se samizdatová díla vyskytují vlastně jen na černém trhu, do normálního obchodu se vůbec nedostanou — a ti, kdo je produkuje, jsou za těchto okolností nuceni zajímat se i o výdělek za ně, nejen o rozšiřování protirežimních stanovisek. Jestliže například některá západní rozhlasová stanice vysílá Souostrovi GULAG, nahrávají tyto pořady někteří lidé na pásky nebo si prostě dělají poznámky.

Často se podaří zachytit jen hlavní myšlenky a pisatel díla musí pak doplnit vlastními slovy. Avšak i výtisky knih Alexandra Solženicyna Souostrovi GULAG a První okruh, vydané na západě — pronikají hranice Sovětského svazu — a na černém trhu se prodávají od 300 rublů výš. Těch ovšem není tolik, aby se jimi mohl černý trh nasytit — a tak se zde prodávají přece jen většinou knihy vydané v Sovětském svazu, které však přesto nejsou normálně v prodejnách k sehnání. Ať už rovnou z ruky do ruky — když není milice v dohledu — nebo podle seznamů.

Jeden takový seznam nabízel sbírku básní Vladimíra Piasta za 40 rublů, básně Lva Gumileva za 15 rublů. Vzpomínky Ilji Erenburga Lidé, roky, život za 70 rublů a soubor tří novel Michaila Bulgakova za 200 rublů. K nejlacinějším dílům patřilo jedno Schopenhauerovo pojednání — stálo 25 rublů.

Mnohé z těchto knížek jsou stará vydání — Bulgakova knížka však vyšla loni oficiálně v Sovětském svazu v třicetitisícovém nákladu. Jenže — do prodeje se jí dostalo minimálně: polovina nákladu byla prodána za hranice a další část dostaly ty moskevské obchody, kde se může nakupovat jen za valuty. Zbytek si asi rozebrali členové Svazu sovětských spisovatelů a různé důležité osobnosti.

Nedávno psaly Izvěstije o jistém Kovalenkovi, který vynesl z jedné malé městské veřejné knihovny pod košili knihu dvou japonských autorů "Lupiči zítřka". Trávil svou dovolenou tak, že odcizoval knihy a poslal jejich svým komplicům k prodeji 14 balíků. "Spekulace se západními texaskami je už stará vesta" napsaly Izvěstije, "dneska se dá vydělat i na Herodotovi. Dostojevském a Cervantesovi".

I.H.T.

Československo-syrský obchod

Nedávno byla mezi Československem a Sýrií uzavřena obchodní dohoda, podle které ČSSR znovupostaví v syrském Homsu za deset milionů dolarů rafinerii oleje, která byla zničena izraelskými nálety v Yom Kippurové válce. Do Sýrie už se také odebrala celá řada expertů, inženýrů a dělníků.

Československo rovněž dodá Sýrii za čtyři a půl milionu dolarů obilný mlýn, který bude postavem syrskými podniky, avšak podle konstrukčních návrhů a pod dohledem československých specialistů. Za uplynulých pět let dodalo Československo do arabských zemí zařízení už na víc než padesát obilných mlýnů.

Jak je to s uranem?

Jestliže nedávno platilo, že poptávka po uranové rudě — poté, co především supervelmocí svou poptávku po zbrojním využití jaderné energie prakticky pro své zá soby vyčerpaly — klesá. Zdá se, že energetická krize tento pokles zastavila. V Československu — hlavně na Příbramsku — se opět mocně těží a za pomoci sovětských expertů se hledají nová naleziště. Náměstek ředitele tamního podniku nedávno prohlásil, že do 90. let se v tomto revíru uran určitě těžit bude.